

Informasjonsskriv for institusjoner og andre som har meldeplikt etter ny vergemålslov

Ny vergemålslov ble vedtatt 26. mars 2010, og vil tre i kraft 1.juli 2013. Da overtar fylkesmannen kommunens oppgaver på vergemålsområdet.

Loven medfører flere endringer fra dagens situasjon. En av disse endringene er at det i loven er **innført meldeplikt for institusjoner og andre tilknyttet kommunens helse- og omsorgstjeneste**. Meldeplikten gjelder også ansvarlig for kommunens sosialtjeneste og kommunens helse- og omsorgstjeneste utenfor institusjon.

Vergemålslovens § 57: *Meldeplikt for institusjoner og andre*

Må det antas at det er behov for vergemål for en person som er innlagt i institusjon, skal institusjonen melde fra til Fylkesmannen. Meldeplikten gjelder også ansvarlig for kommunens sosialtjeneste og kommunens helse- og omsorgstjeneste utenfor institusjon. Meldingen skal begrunnes. Kongen kan i forskrift gi nærmere regler om meldeplikten. Se forskriftens §12 nedenfor.

Vergemålsforskriftens § 12. Nærmere regler om meldeplikten

Melding om behov for vergemål etter vergemålsloven § 57 skal begrunnes. Begrunnelsen skal inneholde en beskrivelse av tilstanden til personen som det antas har behov for vergemål, samt en vurdering av på hvilke områder det antas at personen har behov for bistand fra verge. Meldingen skal også inneholde en vurdering av hvorvidt det er behov for fratakelse av rettslig handleevne, jf. vergemålsloven § 22.

Meldingen skal om mulig inneholde forslag til én eller flere personer som anses egnet til å være verge.

Meldeplikten gjelder tilsvarende ved behov for endring av eksisterende vergemål.

Fylkesmannen skal sørge for å informere om meldeplikten og dens innhold til de ansvarlige for den krets av personer og organer som meldeplikten gjelder for etter vergemålsloven § 57 første ledd.

Loven gir en lovpålagt plikt til å melde personer som har behov for vergemål inn til Fylkesmannen. Hvem som har behov for vergemål er ikke direkte regulert i loven, men følger av vilkårene for å sette personer under vergemål.

Myndige personer kan settes under vergemål hvis de på grunn av sinnslidelse, herunder demens, psykisk utviklingshemming, rusmiddelmissbruk, alvorlig spilleavhengighet eller alvorlig svekket helbred ikke er i stand til å ivareta sine interesser. Det er også et vilkår at det foreligger behov for vergemål. jf. vergemålsloven § 20 første ledd.

Spørsmål? Kontakt Fylkesmannen i Nordland, Sosial- og vergemålsavdelinga, tlf. 75 53 15 00 eller på e-post: fmnopost@fylkesmannen.no for å få mere informasjon. Du kan også lese mer om vergemål på www.vergemal.no og på nettsidene våre Fylkesmannen.no/Nordland/Helse-og-omsorg/Vergemal/

Når det gjelder vilkåret for behov for vergemål, så kan dette i noen tilfeller ivaretas av familien («legalfullmakt» etter lovens § 94), dersom vedkommende bare trenger bistand til å betale regninger.

Dersom vilkårene er oppfylt, skal Fylkesmannen oppnevne en verge. Forskriften sier at hvis det er mulig skal meldingen inneholde forslag til én eller flere personer som kan anses **egnet** til å være verge for vedkommende som har behov for bistand. Vergen kan bistå både når det gjelder **økonomiske og personlige** forhold. Dette må Fylkesmannen ta stilling til, når vi utformer vergens oppdrag (mandat).

Vergemål er som regel en **frivillig** ordning. Den enkelte samtykker til å ha verge, hvis vedkommende er i stand til å forstå hva samtykket innebærer.

Fylkesmannen vil være avhengig av at noen gir beskjed om at en person trenger verge. Dette kan for så vidt hvem som helst gjøre, men loven gir enkelte *begjæringsrett*.

Ny lov § 56 gir en oversikt over hvem som har rett (men ikke plikt til) å begjære vergemål:

- a) personen selv,
- b) personens ektefelle, samboer, foreldre, nærmeste livsarving eller søsken,
- c) vergen, hvis personen allerede er under vergemål,
- d) behandlende lege eller tilsynslege ved helseinstitusjon der personen er innlagt eller bor.

Dersom Fylkesmannen mottar slik begjæring, har vi plikt til å behandle den og må vurdere om det er grunnlag for å opprette eller endre et vergemål.

Sentral vergemålsmyndighet vil utarbeide et skjema som kan benyttes til meldingen.

Skjemaet vil være tilgjengelig på Fylkesmannen i Nordland sine hjemmesider Fylkesmannen.no/Nordland/Helse-og-omsorg/Vergemal/ fra 1. juli 2013.

I tillegg vil skjemaet fra samme dato være tilgjengelig på www.altinn.no

Meldeskjemaet kan sendes via Altinn eller i utfylt papirutgave til Fylkesmannen i Nordland, Sosial- og vergemålsavdelinga, 8002 Bodø.

Spørsmål? Kontakt Fylkesmannen i Nordland, Sosial- og vergemålsavdelinga, tlf. 75 53 15 00 eller på e-post: fmnpost@fylkesmannen.no for å få mere informasjon. Du kan også lese mer om vergemål på www.vergemal.no og på nettsidene våre Fylkesmannen.no/Nordland/Helse-og-omsorg/Vergemal/